

معاونت امور زنان و خانواده
ریاست جمهوری

«اهمّ اقدامات معاونت رئیس جمهور در امور زنان و خانواده در پرتو منشور حقوق

شهر وندی»

تاریخ تهیه: 26 آذر ماه 1396

1- مقدمه

گزارش حاضر، مشتمل بر رؤوس مهم‌ترین اقدامات معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده، برای عملیاتی‌سازی مفاد مندرج در منشور حقوق شهروندی، مصوب آذر 1395، از تاریخ دی ماه سال 1395 لغایت آذر ماه سال 1396 می‌باشد.

2- مهم‌ترین اقدامات متناظر با محورهای موضوعی و مواد مقرر در منشور حقوق شهروندی

2-1-1- محور الف (حق حیات و سلامت)

2-1-1-1- ماده 3 (حق برخورداری زنان از برنامه‌ها و تسهیلات بهداشتی و درمانی و آموزشی و مشاوره‌ای مناسب)

- تشکیل کارگروه ملی توانمندسازی زنان سرپرست خانوار در معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده؛
- تشکیل کمیته سلامت و بهداشت ذیل کارگروه ملی توانمندسازی زنان سرپرست خانوار با مشارکت دستگاه‌های ذی‌ربط؛
- بررسی و شناسایی وضعیت، مسائل و آسیب‌های حوزه بهداشت و سلامت زنان و خانواده؛
- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اقدامات لازم جهت اجرای طرح‌های آموزشی برای زنان و مردان شاغل (دو طرح سبا و سما)؛
- تنظیم برنامه و نقشه راه مشترک با مشارکت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
- اجرای طرح ملی و منطقه‌ای با همکاری تشکلهای مردم‌نهاد در زمینه‌های آسیب‌های اجتماعی، محیط‌زیست و حقوق.
- برگزاری دوره‌های آموزشی جهت ایجاد اشتغال و کارآفرینی از طریق اجرای 49 طرح مشترک با تشکلهای مردم‌نهاد (آموزش 4852 نفر به میزان 458302 نفر/ ساعت).

2-1-1-2- ماده 4 (حق کودک به بهره‌مندی از حمایت اجتماعی و رهایی از بهره‌کشی)

- برگزاری کارگاه‌های آموزشی در 10 روستای جزیره قشم به‌منظور پیشگیری از ناقص‌سازی جنسی زنان و دختران (ختنه دختران)؛
- آموزش حقوق برای دانش‌آموزان دختر در مدارس.

2-2- محور ب (حق کرامت و برابری انسانی)

2-2-1- مواد 7 (حق بهره‌مندی شهروندان از کرامت انسانی و مزایای برابر قانونی) و 8 (ممنوعیت اعمال هر گونه تبعیض ناروا)

- تدوین پیش‌نویس شاخص‌های ملی، فرابخشی و قابل دسترس عدالت جنسیتی ذیل این ماده و تبصره 2 ماده 101 قانون برنامه ششم توسعه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران 1396-1400؛

- برگزاری نشست تخصصی بررسی منشور حقوق شهروندی از منظر جایگاه حقوق زنان؛ الزامات و راهکارهای اجرایی طی همکاری با کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران.

2-2-2- ماده 11 (حق مشارکت فعال و مؤثر زنان در سیاست‌گذاری، قانون‌گذاری، مدیریت، اجرا و نظارت)

- تشکیل شورای فقهی و حقوقی در این معاونت با حضور وکلای دادگستری، اساتید، طلاب و نمایندگان زن مجلس جهت ارائه نظر مشورتی و راهکار علمی؛
- تشکیل کارگروه اقوام و اقلیت‌ها با حضور زنان اقلیت و رسیدگی به درخواست‌ها و مطالبات؛ نظیر اشتغال؛
- تشکیل جلسه تخصصی حقوق زنان با علمای اهل سنت و توجه به موضوع ارث و ازدواج کودکان؛
- تدوین شاخص‌های سنجش وضعیت مدیران زن و درج در برنامه ارزیابی عمومی عملکرد سالانه دستگاه‌های اجرایی (سامانه تسما) با همکاری سازمان اداری استخدامی کشور؛
- تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه اجرایی تبصره 2 ماده 101 قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران 1396-1400 با دو رهیافت دستیابی به اصلاح و بازآرایی ساختار زنان و خانواده در سطوح دستگاه‌های اجرایی و ملی و رصد و پایش شاخص‌های کلان و عملکردی در حوزه زنان و خانواده با همکاری سازمان برنامه و بودجه و سازمان اداری و استخدامی کشور و رصد عملکرد دستگاه‌ها در اختصاص 30 درصد پست‌ها به زنان؛
- اجرای طرح ملی توان‌افزایی و ارتقای تاب‌آوری اجتماعی زنان و خانواده از طریق توان‌افزایی 784 نفر از اعضای تشکلهای اجتماع‌محور، به عنوان تسهیل‌گر و آموزشگر محلی در حوزه تاب‌آوری اجتماعی و نیز افزایش تاب‌آوری اجتماعی 39934 نفر از اعضای خانواده‌ها در مقابل آسیب‌های اجتماعی، تعارضات خانوادگی و توسعه مشارکت آنان در امور شهری، ارتقای فرهنگ شهرنشینی و کنترل آسیب‌ها و مدیریت امور محلی (21196370 نفر/ساعت آموزش مشارکتی).

2-3- محور چ (حق دسترسی به اطلاعات)

- تشکیل کمیته آمار و فن‌آوری اطلاعات ذیل کارگروه ملی توانمندسازی زنان سرپرست خانوار با مشارکت دستگاه‌های ذی‌ربط جهت طراحی نظام یکسان و هماهنگ جمع‌آوری اطلاعات در قالب پنجره واحد اطلاعات و خدمات ناظر بر زنان سرپرست خانوار جهت اجرای ماده 30 منشور حقوق شهروندی (حق دسترسی به اطلاعات)؛
- تنظیم چهارچوب همکاری با سازمان ملی آمار برای تدوین آمار و شاخص‌ها به تفکیک جنس؛
- تقویت پرتال و شبکه‌های اجتماعی معاونت جهت اطلاع‌رسانی و تعامل با مخاطبان و نظرسنجی.

2-4- محور ذ (حق تابعیت، اقامت و آزادی رفت‌وآمد)

- تدوین لایحه تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی با مشارکت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در راستای ماده 47 (حق بهره‌مندی از مزایای تابعیت ایران).

2-5- محور ر (حق تشکیل و برخورداری از خانواده)

2-5-1- ماده 51 (حق رهایی از ازدواج غیرآزاد و ناآگاهانه)

مطالعه ازدواج‌های زود هنگام زیر سنین قانونی و برخلاف ترتیبات قانون گذار (ماده 1041 قانون مدنی)

2-5-2- ماده 52 (حق بهره‌مندی شهروندان از امکانات آموزشی، مشاوره‌ای و پزشکی لازم در امر ازدواج)

- تدوین پیش‌نویس برنامه ملی آموزش عمومی در حوزه خانواده با همکاری شورای عالی انقلاب فرهنگی جهت توسعه و قانونمند کردن آموزش‌های عمومی در حوزه ازدواج (قبل، حین و بعد از ازدواج) بر اساس سبک زندگی اسلامی - ایرانی و تعیین تولی‌گری آموزش در مقاطع زمانی قبل، حین و پس از ازدواج؛
- تدوین طرح ملی آموزش‌های پیش از ازدواج برای زوجین در آستانه ازدواج و در سال اول زندگی طی همکاری با کمیته تسهیل ازدواج وزارت ورزش و جوانان.

2-5-3- ماده 53 (حق شهروندان از حمایت‌های لازم برای تشکیل، تحکیم و ایمن‌سازی خانواده و تسهیل ازدواج)

- آسیب‌شناسی قانون حمایت خانواده مصوب 1391 به همراه پیشنهادات اصلاحی و تقدیم به معاونت حقوقی قوه قضاییه.
- تشکیل کارگروه خانواده سالم؛
- اصلاح قانون و آیین نامه قانون تسهیل ازدواج طی همکاری با وزارت ورزش و جوانان؛
- هماهنگی بین‌بخشی، نظارت کلان بر برنامه‌ها و اقدامات و ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و نهادهای عمومی و تشکل‌های مردمی جهت تحقق این ماده و نیز سیاست‌های کلی خانواده ابلاغی سال 1395 رهبری؛
- اجرای طرح گفتگوی ملی خانواده در سطح استان‌ها با مشارکت احزاب و تشکل‌های مردم‌نهاد.

2-5-4- ماده 54 (حق مصونیت شهروندان خصوصاً زنان و کودکان از خشونت)

- تدوین لایحه حمایت از زنان در برابر خشونت در قالب چهار محور تعریف خشونت علیه زنان، جرم‌انگاری اشکالی از خشونت علیه زنان، سزادهی عاملان خشونت علیه زنان، پیش‌بینی دادرسی ویژه جرائم خشونت علیه زنان و تعیین تکالیف دستگاه‌های ذی‌ربط جهت مقابله با مسئله خشونت علیه زنان و پیشگیری از بروز آن؛
- تدوین سند پشتیبان لایحه تأمین امنیت زنان در برابر خشونت در سه محور الزامات فقهی، اسناد بالادستی و تعهدات بین-المللی مربوط به مقابله با خشونت علیه زنان.

2-5-5- ماده 55 (حق بهره‌مندی کودک از حمایت والدین و سرپرستان قانونی)

- تدوین لایحه اصلاح تبصره ماده 26 قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست 1392 مبنی بر ممنوعیت ازدواج سرپرست و فرزندخوانده؛
- تدوین سند پشتیبان لایحه اصلاح تبصره ماده 26 قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست 1392 مبنی بر ممنوعیت ازدواج سرپرست و فرزندخوانده.

2-6- محور ز (حق برخورداری از دادخواهی عادلانه)

آسیب‌شناسی حقوقی، فقهی و اجتماعی تبصره 2 (محرومیت بزه‌دیدگان از دریافت خسارات معنوی) ماده 14 قانون آیین دادرسی کیفری مصوب 1392 و پیشنهاد تدوین لایحه اصلاحی به وزیر دادگستری در راستای اجرای مواد 56 (حق برخورداری از دادخواهی) و 67 (اتخاذ اقدامات لازم حکومتی برای تحقق حق دادخواهی) منشور.

2-7- محور ض (حق رفاه و تأمین اجتماعی)

2-7-1- ماده 86 (حق رفاه و تأمین اجتماعی)

تدوین پیش‌نویس سند حمایت اجتماعی زنان (نظام یکپارچه حمایت اجتماعی زنان) با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌ویژه جهت تدوین نقشه مخاطرات و منابع آسیب‌پذیری زنان و اولویت‌بندی آنها، رصد و ارزیابی مداخلات حمایت اجتماعی در حوزه زنان و تطبیق مداخلات با نیازها و پیشنهاد اصلاح مداخلات جاری و طراحی و اجرای مداخلات جدید.

2-7-2- ماده 89 (حق دسترسی همه شهروندان به‌ویژه زنان به امکانات ورزشی و تفریحات سالم)

- تدوین پیش‌نویس برنامه ملی ارتقای نشاط و تندرستی بانوان با همکاری وزارت ورزش و جوانان؛
- همکاری با وزارت ورزش و جوانان برای دسترسی کودکان دختر به ورزش.

2-7-3- ماده 91 (حق بهره‌مندی از محیط‌های آسایش‌های فردی و اجتماعی)

- تشکیل کارگروه آسیب‌های اجتماعی و اقدامات حمایتی؛ مانند بازدیدهای استانی؛
- تدوین بسته جامع راهکارهای بهبود وضعیت و توانمندسازی زنان؛
- نهایی‌سازی متن پیش‌نویس سند امنیت زنان در روابط اجتماعی وزارت کشور و ادغام بایسته‌ها و الزامات مربوط به اجرای این ماده در آن.

2-8- محور ع (حق بر محیط‌زیست سالم و توسعه پایدار)

اقدامات مربوط به ماده 112 (حفاظت از محیط‌زیست) مشتمل بر:

- تشکیل کارگروه محیط‌زیست، تغییرات آب و هوا و سکونت‌گاه‌های غیررسمی؛
- اجرای طرح ملی ترویج فرهنگ تولید و مصرف محصولات سالم و استاندارد با تاکید بر توانمندسازی جوامع محلی از طریق برگزاری کارگاه آموزشی برای 990 نفر از زنان روستایی، تسهیل‌گران کشاورزی، تشکل‌های مردم نهاد و کارآفرینان حوزه کشاورزی در مجموع 23760 نفر/ساعت؛
- ارائه مشاوره تخصصی توسط متخصصان سازمان ملی استاندارد ایران، حداقل به میزان 3840 نفر/ساعت؛
- ارائه خدمات مشاوره تخصصی و نظارت فرایندی، حداقل به میزان 2400 نفر/ساعت برای 600 تولید کننده و کارآفرین زن در حوزه کشاورزی توسط کارشناسان وزارت جهاد کشاورزی.

3-ملاحظات نهایی

در پایان لازم به ذکر می‌داند شرح مبسوط اقدامات مندرج در این گزارش و فهرست کامل اقدامات معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده، برای جاری‌سازی مفاد مندرج در منشور حقوق شهروندی در محل معاونت موجود و قابل ارائه می‌باشد.